

Martine Kamphuis

VLINDER

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Hoofdstuk 1

Het is toeval dat Farida het meisje ziet. Ze moet wachten op een oude man met een rollator, die in een tergend traag tempo langs de brievenbussen schuifelt. Normaal gesproken zou ze haar ondanks het gedwongen wachten niet opgemerkt hebben. Dan had ze even op haar telefoon gekeken om te zien of er een nieuw berichtje was. Sinds twee weken doet ze dat zo min mogelijk, vandaar dat ze nu om zich heen kijkt. Aan de overkant van de straat ziet ze het meisje dat ongeveer even oud is als Farida zelf. Ze zit op een wipkip in een speeltuintje voor zich uit te staren, terwijl ze een lok van haar lange, roodbruine haren om haar vinger draait. Het meisje ziet er zo eenzaam uit dat Farida haar eigen verdriet weer voelt.

Even heeft ze de neiging om naar het meisje toe te gaan, bij haar te gaan zitten en te vragen of ze wil praten. Ze stelt zich voor dat het meisje zou gaan huilen en dat zij dan een arm om haar heen zou slaan en haar zou troosten en dat ze zichzelf daardoor ook iets beter zou voelen. Farida doet het niet, ze wil niet opdringerig zijn.

Het meisje zit er nog steeds als Farida een half uur later alle folders heeft bezorgd. Het is gaan regenen, zo'n zachte regen die mee lijkt te vallen, maar waarvan je toch kletsnat wordt. Ieder ander zou zo snel mogelijk naar huis willen, alleen is het daar ook al niet meer zoals vroeger. Farida kijkt naar het meisje, dat er nog precies zo bij zit als daarnet. Heeft ze het niet koud? Voelt ze de regen niet?

Even aarzelt Farida. Dan stapt ze van haar fiets en loopt naar het speeltuintje.

Het meisje kijkt op, haar bleke gezicht hoopvol.

‘Ben je oké?’ vraagt Farida.

Het gezicht van het meisje betreft. ‘Hoezo?’

‘Ik zag je een poosje geleden hier zitten en nu zit je er nog, terwijl het regent. Dat is niet helemaal...’

‘Normaal? Zeg het maar gewoon!’ Het meisje kijkt vijandig en ze praat hard – als de oude man nog aan de overkant van de straat was, had hij haar kunnen verstaan.

Farida schudt haar hoofd. ‘Ik zag je zitten en ik maakte me zorgen. Ik bedoel het goed.’

‘Ah, goede bedoelingen,’ zegt het meisje. ‘Levensgevaarlijk.’

‘Sorry,’ zegt Farida. Zodra ze het zegt, weet ze dat het onzinnig is, ze heeft niets misdaan. Maar alles aan het meisje is een beschuldiging, van de blik in haar ogen tot haar boze, hoekige schouders. ‘Ik zal je met rust laten.’ Ze draait haar fiets om en stapt op.

‘Wacht,’ zegt het meisje. ‘Sorry. Blijf alsjeblieft even. Ik wacht op mijn vriend en ik voel me zo... alleen.’ Ze haalt een telefoon uit de zak van haar jack, het scherm is een wirwar van barsten. ‘Hij heeft niet geappt.’

‘Hoe laat had je afgesproken?’

‘We hadden niet echt een tijd afgesproken.’

‘Heeft hij iets laten weten?’

Het meisje schudt haar hoofd.

‘Lullig,’ zegt Farida.

Het meisje schopt tegen een energydrinkblikje dat op de grond ligt. ‘Hij heeft het volste recht om niet te komen. Als ik iemand anders was, zou ik mij ook niet opzoeken.’

Farida weet niet hoe ze daarop moet reageren. Een echte

vriend is trouw, wil ze zeggen, maar dan denkt ze aan Britt, die altijd haar beste vriendin is geweest en die ze nu nauwelijks nog spreekt. ‘Heb je het niet koud?’ vraagt ze, want de jas van het meisje is doorweekt.

‘Ja, nou je het zegt.’ Het meisje kijkt nog een keer op haar telefoon en gaat staan. ‘Ik moet ook terug. Ze zullen zich wel afvragen waar ik ben.’

‘Tess!’ klinkt het in de verte. Een slungelige jongen met half-lange haren komt op het speeltuintje af.

‘Is dat je vriend?’

‘Als dat zo was, zou ik een kogel door mijn kop jagen!’

‘Ik kom je halen, Tess!’

Het meisje, dat kennelijk Tess heet, kijkt naar Farida. ‘Je hoort het, ik moet gaan. Anders kan ik nóg iets op mijn lijstje van missers schrijven.’

‘Oké,’ antwoordt Farida. ‘Sterkte,’ voegt ze er nog aan toe.

‘Dank je wel,’ zegt Tess. ‘Misschien tot ziens?’

Hoofdstuk 2

‘Ik ben er!’ roept Farida. Ze bukt om de blij kwispelende Tommy op te tillen.

‘Lindsay is hier, lieverd,’ roept haar moeder. ‘Kom je even dag zeggen?’

Farida kreunt. Lindsay, die eigenlijk Gerda heet, is de minst leuke van haar moeders vriendinnen. De geur van de open haard dringt door tot in de gang, ze zijn er goed voor gaan zitten. Farida weet wat ze in de huiskamer zal aantreffen. Een fles witte wijn op de salontafel, alleen voor Lindsay, want haar moeder mag niet drinken. Een schaalje olijven, waar je zo veel van eten kan als je wilt zonder dik te worden. Lindsay met haar glimmend gelakte nagels en haar geblondeerde haren, die vragen stelt die belangstellend lijken, maar het niet zijn. Ze doet de kamerdeur open.

‘Hallo, lieverd,’ zegt haar moeder. ‘Wat ben je laat!’

‘Het is woensdag, ik heb folders rondgebracht.’

‘Ah, dat is waar ook.’ Haar moeder richt zich tot Lindsay. ‘Aslan en ik vinden het belangrijk dat geld voor onze jongedame niet te vanzelfsprekend is. Daarom willen we dat ze een baantje heeft. Voor elke euro die zij verdient, zetten wij er een op haar spaarrekening!’

‘Wat een goed idee,’ zegt Lindsay. ‘Dat had ik met mijn kinderen ook moeten doen.’

Farida kent de verhalen over de zoons van Lindsay, die alleen nog thuiskomen als ze geld nodig hebben. Al heeft dat mis-

schien meer met het karakter van hun moeder te maken dan met het feit dat ze vroeger geen folders rond hoefden te brengen.

Farida's moeder klopt op de bank. 'Kom je er gezellig even bij zitten, lieverd? Lekker opwarmen bij de haard?'

'Geen tijd,' zegt Farida net iets te vlug. 'Ik moet nog huiswerk maken.'

'Vertel in ieder geval even hoe het met je knappe vriendje is. Hoe heet hij ook weer?' Lindsay glimlacht. 'Die zal trouwens ook zonder bijbaantje wel weten dat geld niet aan de bomen groeit.'

Ondanks alles voelt Farida de neiging om Janusz te verdedigen. Lindsay leeft van het geld dat ze van haar ex-man krijgt. Zelf werkt ze niet en toch vindt ze dat ze neer mag kijken op mensen die ploeteren om rond te komen. 'Prima!' antwoordt ze en dan maakt ze zich uit de voeten.

Pas als ze in haar kamer is, dringt het tot haar door dat ze afgezien van dat ene moment in de huiskamer het laatste uur niet aan Janusz gedacht heeft.

Hoofdstuk 3

Farida wordt wakker omdat Tommy aan haar gezicht likt. Foutte boel, de pup hoort 's nachts in zijn bench. Het is tien voor zeven, gelukkig slapen haar ouders nog. Farida sluipt met het hondje naar beneden, doet de achterdeur open en laat hem los. Terwijl Tommy achter een merel aan rent, kijkt ze op haar telefoon. Ze heeft de meldingen voor appjes van Janusz en Britt uitgezet. Toch kijkt ze tegen beter weten in steeds weer op WhatsApp.

‘Tommy, kom!’ roept ze.

Het hondje luistert niet, hij heeft belangrijkere dingen te doen. Hij kromt zijn onderrug en trilt een beetje. Op haar sloffen gaat Farida de tuin in, wacht tot hij klaar is en tilt hem dan op. De drol die in het gras ligt werkt ze met een stokje onder een struik. ‘Boef,’ zegt ze terwijl Tommy enthousiast kwispelt.

Als Farida het wiskundelokaal binnenkomt, kijkt Britt op van haar telefoon. ‘Alles goed?’

Farida ploft naast haar neer. ‘Prima.’

Britt legt haar telefoon neer. Met het scherm naar beneden. Ze veegt een donkere lok uit haar gezicht.

‘Ik snapte niets van het huiswerk. Jij?’ Vroeger praatte Britt nooit over schoolwerk.

‘Mwa,’ zegt Farida. Ze heeft geen zin om dingen uit te gaan leggen. Om dat duidelijk te maken verdwijnt ze zelf in haar telefoon, tot de les begint. Britt blijft zitten, haar handen in haar

schoot, haar telefoon op tafel, alsof het levensgevaarlijk zou zijn om die op te pakken.

Na school schijnt de zon, en dat geeft de doorslag. Farida moet twintig minuten omrijden om bij het speeltuintje te komen, als het regende was ze niet gegaan.

Tess is er niet. Farida gaat op het bankje zitten, in de hoop dat ze alsnog komt. Dat is eigenlijk best gek, zo gezellig was het gisteren niet. Maar Farida heeft afleiding nodig. En Tess wilde haar graag nog een keer zien. Farida wacht een kwartier, dan staat ze op en loopt in de richting waar de slungelige jongen vandaan kwam.

Om de hoek maken de flats plaats voor huizen. Verderop is een groter gebouw, op de stoep ervoor staat een groepje meisjes te praten. Een van hen heeft dezelfde roodbruine haren als Tess, maar als Farida dichterbij komt, ziet ze dat dit meisje minstens twee jaar jonger is. Farida is al doorgelopen wanneer ze ineens bedenkt dat het meisje een zusje van Tess zou kunnen zijn. Ze gaat terug, blijft half achter een lantaarnpaal staan en kijkt naar het groepje. Een auto rijdt door de straat, housemuziek dreunt door de open ramen naar buiten. Vlak voor het gebouw stopt de auto en kennelijk vraagt iemand iets, want een van de meisjes stapt ernaartoe. Een ander trekt haar abrupt terug, belt aan bij het gebouw, duwt de deur open en gebaart naar de rest van het groepje dat ze haar moeten volgen naar binnen. De auto begint weer te rijden en verdwijnt met ronkende motor uit het zicht.

Farida loopt langzaam verder zodat ze zonder haar tempo te veranderen het gebouw kan bestuderen. Is het een school? Een huiswerkinstituut? 'Phoenix', leest ze op het metalen bord naast de deur. Boven de letters is een afbeelding van een rood met

gele vogel, die recht omhoogvliegt. Op de deurpost zitten vier bellen. Bij de bovenste staat 'receptie', eronder zijn bellen voor Unit I, II en III.

Units. Geen school dus.

Net als Farida op het punt staat Phoenix te googelen, komt er iemand naar buiten. Een vrouw met vettig donker haar en een oudroze gewatteerde jas. Ze blijft staan, de deurknop in haar handen. Er zit een scheur in de rug van de jas, een plukje grijze vulling puilt naar buiten. 'Schiet op!' roept de vrouw.

'Doe effe rustig,' klinkt het van binnen. 'Normaal laat jij mij eindeloos wachten.'

'Respect,' roept de vrouw, die een sterke nicotinegeur verspreidt. 'Dat zeiden ze net nog tegen je. Je moet mensen met respect behandelen.'

'Mensen, ja.'

'Als jij gewoon je Nikes aan had gedaan, waren we allang weg.'

'Mijn Nikes? Oftewel die nepdingen die jij gekocht hebt?'

De vrouw roept iets terug, maar Farida luistert niet meer. Waar ze het lef vandaan haalt weet ze niet, maar ze gaat naar binnen. Half verwacht ze dat er iemand zal protesteren, of dat er een alarm af zal gaan, maar dat gebeurt niet.

Midden in een ruime hal is een meisje met pikzwarte haren en zwartgelakte nagels de veters van haar legerkistjes aan het strikken. Rechts, achter een glazen wand, zit een vrouw aan een bureau. Ze houdt een telefoon tegen haar oor en tuurt onder-tussen naar een computerscherm. Belt ze iemand over de ruzie tussen het meisje en de vrouw?

Het meisje komt overeind en loopt naar de deur. Als de vrouw achter het glas over de ruzie belde, zal ze ophangen zodra het meisje de deur uit is. Farida moet weg uit de hal.

Recht vooruit is een glazen deur die uitkomt op een grote binnenplaats, waar twee meisjes op een bankje hangen en wat jongens met een basketbal spelen. Tussen die andere jongeren valt ze waarschijnlijk niet meteen op, maar misschien is de deur op slot. Als ze hem probeert en hij gaat niet open, verraadde ze dat ze hier niet thuishoort.

Rechts is een trap. Op goed geluk loopt Farida daarheen en begint te klimmen. Ze is halverwege als er een harde zoemtoon klinkt. Geschrokken blijft ze staan. Boven haar gaat een deur open, Farida verwacht dat er elk moment iemand omlaag zal stormen om haar aan te spreken. In plaats daarvan komen er mensen over de binnenplaats aanrennen. Komen die zo naar boven? Kan ze nog weg? De trap af en naar de voordeur vluchten?

Te laat, ze zijn al bij de deur. Een vrouw houdt hem open zodat de mensen die achter haar aan komen er meteen door kunnen. Een man met een ringbaardje loopt voorop. 'Opzij,' zegt hij tegen Farida en hij rent langs haar heen, met twee treden tegelijk.

Pas als er nog twee mensen gepasseerd zijn, dringt het tot Farida door dat ze niet voor haar komen. Ze blijft zo dicht mogelijk tegen de muur staan en kijkt naar boven. 'Ga weg!' roept iemand. 'Laat me met rust!'

'We doen je geen kwaad, Tess,' zegt een kalme vrouwenstem. 'We willen je alleen beschermen. We willen niet dat je jezelf iets aandoet.'

Tess.

Zonder erbij na te denken klimt Farida een paar treden omhoog. De mensen die net naar boven zijn gestormd staan dicht op elkaar, hun ruggen naar haar toe.

'Laat me met rust!' schreeuwt Tess en er volgt een ander ge-

luid, alsof er iets over de grond schuift. Farida hoort gekerm, iemand hijgt.

‘Blijf rustig, Tess,’ zegt de stem die net ook sprak. ‘Het heeft geen zin om je te verzetten.’

‘Nee, nee, NEEEEEE!’

‘We gaan je naar de *comfort room* brengen. Het is voor iedereen het beste als je gewoon meeloopt. We helpen je omhoog.’

‘NEEEEEEE!’

‘Au,’ roept iemand en weer klinkt er gestommel.

Farida loopt een paar treden naar beneden, tot ze bij een plateau halverwege de trap is, waar ze zich in een hoek zo klein mogelijk maakt.

Daar is Tess. Vier mensen dragen haar, een vijfde houdt haar hoofd vast. Ze schreeuwt en huilt, trapt met haar benen en probeert haar armen los te rukken. Dan, als ze langs Farida wordt gedragen, kijkt Tess haar aan en even stopt het gillen. Het oogcontact wordt verbroken als een van de mannen die Tess vasthoudt tussen hen in schuift. Het gillen begint weer. Farida blijft het horen, ook als Tess uit het zicht verdwenen is, alsof de wanhopige stem zich in haar hoofd heeft vastgezet.

‘Gaat het?’ Een jonge vrouw met vriendelijke bruine ogen komt op haar af. ‘Ben je geschrokken?’

Farida begint te huilen, wat ze niet wil, en wat ze niet zag aankomen.

‘Het is niet niks,’ zegt de vrouw. Farida verwacht een arm om haar schouders, maar die komt niet. ‘Er wordt goed voor haar gezorgd, we laten haar niet alleen.’

Farida heeft haar handen voor haar gezicht geslagen.

‘Ik ken je niet, je bent denk ik niet zelf in behandeling hier? Was je op bezoek?’

‘Ik kwam voor Tess.’

‘Ach. Had je haar eerder zo overstuur meegemaakt?’

‘Niet zoals nu,’ zegt Farida, wat helemaal waar is, maar het voelt toch als een leugen.

‘Kom anders even mee naar boven, ik maak thee voor je,’ zegt de vrouw. ‘Ik heet Lucy, ik ben een van de sociotherapeuten op de unit van Tess.’

Farida haalt haar handen weg voor haar gezicht, maar durft de vrouw niet echt aan te kijken. ‘Ik ben Farida.’

‘O? Hoe kom je aan die naam?’

Deze vraag of een variatie erop komt vrijwel altijd. Mensen verwachten geen Turkse naam bij iemand met donkerblond haar. ‘Mijn moeder is Nederlands. Mijn vader is half Turks.’

‘Ah,’ zegt Lucy. ‘Spreek je Turks?’

Ook dit is bekend terrein. Farida knikt. ‘Goed genoeg om een beetje met mijn oma te kunnen praten. Die woont nog in Turkije. In Istanboel.’ Ze legt de klemtoon op de tweede lettergreep.

‘Ah, Istanboel,’ zegt Lucy. Ondanks het goede voorbeeld benadrukt zij de eerste lettergreep. ‘Een prachtige stad. Ik ben er een paar jaar geleden geweest.’ Ze begint over de terrasjes op de oevers van Bosporus, en de warme broodjes die ze op straat kocht. Meestal vindt Farida dit soort verhalen irritant, maar nu is het welkom, het geeft haar de ruimte om zich te herpakken.

Lucy leidt haar naar een klein kantoor, waar ze een waterkoker aan- en het scherm van de computer uitzet. ‘Groene thee, rooibos of earl grey?’

‘Groen alsjeblieft,’ antwoordt Farida. Terwijl ze wacht tot het water kookt, maakt Lucy de klem die haar donkerblonde haren vasthoudt los, herschikt haar krullen en zet hem er dan weer in.

‘Je kwam bij Tess op bezoek? Dat zou ze leuk gevonden hebben. Ze ziet haar vrienden van school graag,’ zegt Lucy als de

thee klaar is en ze tegenover Farida is gaan zitten.

‘Ik kwam onaangekondigd. Dat was misschien niet zo handig van me.’

‘Maakt niet uit, toch? Bezoek is altijd fijn.’

‘Komt het goed met haar?’

‘Bedoel je vandaag? Of is je vraag breder?’

‘Allebei...’

‘Ik mag niets over Tess zeggen, maar in zijn algemeenheid zijn jongeren die naar de comfortroom gaan, vóór de nacht alweer hier terug. En ook voor de wat langere termijn zijn we hoopvol. Jongeren die in een kliniek zoals Phoenix worden opgenomen, hebben meestal veel meegemaakt, dingen die ze nog een plek moeten geven. Vaak kunnen ze na de behandeling de draad van hun leven weer oppakken.’

Lucy mag niets zeggen, maar doet toch haar best om Farida gerust te stellen. Farida wil vragen naar de behandeling, maar als ze Tess langer zou kennen, zou ze daar al meer over moeten weten. ‘Is het niet moeilijk om hier te werken?’ vraagt ze daarom.

‘Er zijn gemakkelijkere banen. Maar wat we hier proberen te doen is de moeite waard.’ Lucy glimlacht. ‘Weet jij al wat je later wilt gaan doen? Wat werk betreft?’

Farida schudt haar hoofd. ‘Ik heb gelukkig nog even,’ zegt ze. ‘Ik doe volgend jaar pas eindexamen, ik zit in havo 4.’

‘Zit jij soms in dezelfde klas als Tess? Kende je Vlinder?’ Het laatste zegt ze zachter, bijna aarzelend.

Farida schudt haar hoofd. Ze wil zeggen dat ze de naam nog nooit gehoord heeft, maar slikt het net op tijd in. Als Vlinder belangrijk is voor Tess, zou een vriendin van haar bestaan weten.